

İSLAM ENTELEKTÜEL GELENEĞİNDE İKTİSADİ BOYUTUN TEŞEKKÜLÜ: ŞEYBÂNÎ, SERAHSÎ VE KİTÂBU'L-KESB (II)

SABRÎ ORMAN

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası

ÖZ

Bu derginin bundan önceki sayısında yayınlanan makalemizde Kitâbu'l-Kesb isimli eseri, hem metni, hem de içeriği itibariyle ayrıntılı bir incelemeye tabi tutacağımızı belirtmiş ve o makalede anılan metnin bazı problematik yönlerini tartışmanın yanı sıra, içeriğiyle ilgili genel bir değerlendirmede bulunmuştuk. Bu sayıda yer alan makalemiz, tahsisi olarak Kitâbu'l-Kesb'in "kesb" meselesine ilişkin içeriği üzerinde odaklanmaktadır. Kesbin tanımı, çeşitleri, yolları, alanları, mertebeleri, iktisadi faaliyet alanları veya mesleklerin hiyerarşik statüleri meselesi, fakirlik ve zenginlik tartışması, fakirliğe sabrın mı yoksa zenginliğe şükürün mü daha değerli olduğu meselesi, kesb ve tevekkül meselesi ve ihtiyaç üstü mal kazanma meselesi burada tartışılan konular arasında yer almaktadır.

Anahtar Kavramlar: Şeybânî, Serahsî, Kitâbu'l-Kesb, kesb, kesbin çeşitleri, kesb yolları, iktisadi faaliyet alanları, iktisadi sektörlerin veya mesleklerin hiyerarşik statüsü, kesbin mertebeleri, fakirlik ve zenginlik tartışması, sabır ve şükür tartışması, ihtiyaç üstü kesb/kazanma meselesi

FORMATION OF THE ECONOMIC DIMENSION OF ISLAMIC INTELLECTUAL TRADITION: AL-SHAYBÂNÎ, AL-SARAKHSÎ AND KİTÂB AL-KASB (II)

ABSTRACT

In our essay published in the previous issue of this journal we had expressed our intention to provide a detailed analysis and evaluation of both the text and the content of Kitâb al-Kasb. As a first step, we had attempted a critical assessment of the problematic aspects of its text alongside an overview of its contents. We shall now turn to a more detailed and systematic treatment of its content. Kitâb al-Kasb has two major themes--Kasb and Infâq. Kasb is the subject matter of the present article, and Infâq is going to be that of the next one. "Kasb" as a term and its definition, ways and types of kasb, levels or grades of kasb, a discussion on kasb beyond need fulfillment, a discussion on the hierarchy of economic sectors, a debate on relative merits of wealth and poverty, another debate on relative merits of "sabr" and "shukr" are among the topics dealt with here.

Keywords: al-Shaybânî, al-Sarakhsî, Kitâb al-Kasb, kasb, ways and types of kasb, levels or grades of kasb, hierarchy of economic sectors, needs, wealth, poverty, "tawakkul", "sabr" and "shukr"